

II Ik ben de ware Wijnstok

De uitspraak 'Ik ben de ware Wijnstok' vinden we in Johannes 15, vers 1-17. Bij de bestudering van deze Ik ben-uitspraak is de context van het grootste belang.

Vrucht dragen

De Heere spreekt hier tot Zijn discipelen en Hij spreekt van 'vrucht dragen'. Dat is van belang om ons te realiseren als we deze Ik Ben-titel van de Heere onderzoeken.

*'Elke rank die in Mij **geen vrucht draagt**, neemt Hij weg; en elke rank die **vrucht draagt**, reinigt Hij, opdat zij **meer vrucht draagt**.'* (Joh. 15:2).

*'Zoals de rank **geen vrucht kan dragen** uit zichzelf, als zij niet in de wijnstok blijft, zo ook u niet, als u niet in Mij blijft.'* (Joh. 15:4).

*'Ik ben de wijnstok, u de ranken; wie in Mij blijft, en Ik in hem, die **draagt veel vrucht**, want zonder Mij kunt u niets doen.'* (Joh. 15:5).

*'Hierin wordt Mijn vader verheerlijkt, dat u **veel vrucht draagt** en Mijn discipelen bent.'* (Joh. 15:8).

*'Niet u hebt Mij uitverkoren, maar Ik heb u uitverkoren, en Ik heb u ertoe bestemd dat u zou heengaan en **vrucht dragen**, en dat uw vrucht zou blijven, opdat wat u ook maar van de Vader vraagt in Mijn Naam, Hij u dat geeft'.* (Joh. 15:16).

Vrucht dragen; dat is het thema.

De ware wijnstok

De Heere zegt hier dat Hij de ware Wijnstok is. Eerder hebben we al gezien dat Hij hiermee bedoelt dat Hij de vervulling is van een type, van een van de schaduwen van het Oude Testament. In de Tenach komen we de wijnstok diverse keren tegen, ook als beeld van het volk Israël.

Psalm 80

‘U hebt een wijnstok uit Egypte gegraven, de heidenvolken verdreven en hem geplant. U hebt een plaats voor hem bereid en hem wortel doen schieten zodat hij heel het land vulde.’ (Ps. 80:9, 10).

Tot en met vers 12 lezen we over de zegeningen van deze wijnstok. Maar daarna gaat het mis. God doorbrak de muren waarachter de wijnstok beschermd stond en hij werd door voorbijgangers leeggeplukt. Ook het zwijn kwam langs om hem uit te wroeten. Beeldend wordt hier de geschiedenis van Israël beschreven. Uit Egypte overgebracht, werd het volk door God in het beloofde land geplaatst. Maar door eigen toedoen werd het land door de heidenen leeggeplukt. Deze wijnstok bracht geen vruchten voor God meer voort, maar vruchten voor Gods vijanden. Door de ‘zwijnen’ Assyrië en Babel werd het volk ontworteld en uit het land weggevoerd.

Vandaar het gebed van de godvruchtige dichter:

‘O God van de legermachten, keer toch terug; kijk neer uit de hemel en zie. Zie om naar deze wijnstok, de stam die Uw rechterhand geplant heeft, en dat om de Zoon, Die U voor Uzelf sterk gemaakt heeft.’ (Ps. 80:15, 16).

Een prachtig gebed. Asaf erkent dat de wijnstok omkomt door de bestraffingen van God (Ps. 80:17), en hij bidt ‘om de Zoon’ (Ps. 80:16) en hij vraagt God om Zijn hand te laten rusten ‘op de Man van Uw rechterhand, op de Mensenzoon, Die U voor Uzelf sterk gemaakt hebt’ (Ps. 80:18). Deze Zoon is de ware Wijnstok. In Hem brengt Israël vruchten voort. Zonder Hem worden zij ‘met vuur verbrand’ (Ps. 80:17) en kan er geen sprake zijn van vrucht.

Jeremia 2

Ook Jeremia gebruikt het beeld van de wijnstok voor Israël. In hoofdstuk 2 vers 20 verwijst God door Jeremia ook naar de verlossing uit Egypte:

‘Want van oude tijden af heb Ik uw juk gebroken en uw banden verscheurd.’ (Jer. 2:20).

Israëls antwoord was er één van opstandigheid en afhoereren.

‘U zei, ik wil niet dienen! Maar op elke hoge heuvel en onder elke bladrijke boom legt u zich als een hoer neer.’ (Jer. 2:20).

De Heere spreekt er Zijn verbazing over uit.

‘Ik had u evenwel geplant, een edele wijnstok, een volkomen betrouwbare stek. Hoe bent u dan tegenover Mij veranderd in wilde ranken van een uitheemse wijnstok?’ (Jer. 2:21).

De verwijzing is hier waarschijnlijk naar de wilde wijnstok, letterlijk ‘de wijnstok van het veld’. De enige keer dat we die tegenkomen is in 2 Koningen 4:39 (SV). Men gooide de verzamelde vruchten van deze wilde wijnstok in de soeppan. Al bij de eerste hap ontdekken de leerlingprofeten dat het oneetbare vruchten zijn. En ze noemen dat ‘de dood in de pot’ (2 Kon. 4:40). Hiermee kunnen we de vruchten vergelijken die de wijnstok Israël voortbrengt in eigen gerechtigheid of ongerechtigheid. Het is de dood in de pot. Stinkende vruchten. Maar Gode zij dank voor de ware Wijnstok. Ingeënt in Hem kunnen zelfs de wilde wijnranken vruchten voortbrengen.

Jesaja 5

Jesaja 5:1-7 handelt niet over een wijnstok, maar over een wijngaard. De Heere verklaart dit Bijbelgedeelte Zelf met de woorden van vers 7:

‘Want de wijngaard van de HEERE van de legermachten is het huis van Israël, en de mannen van het huis van Juda zijn Zijn lievelingsplant.’ (Jes. 5:7).

De Heere betoont Zich in deze wijngaard uitermate teleurgesteld. Hij had er alles aan gedaan. De wijngaard lag op een vruchtbare heuvel. De Heere had hem ommuurd tegen indringers; de grond van stenen gezuiverd en er een wachttoren gebouwd. Het was zoals een wijngaard moest zijn. En Hij vroeg de inwoners van Jeruzalem en de mannen van Juda:

‘Wat is er nog meer te doen aan Mijn wijngaard, dan wat Ik er aan gedaan heb?’ (Jes. 5:4)

Wat anders kon de Heere verwachten dan goede vruchten. Maar wat was het resultaat? Stinkende druiven. Wel vruchten dus, maar volledig waardeloos. Stinkend, en alleen maar geschikt om te worden weggegooid.

Vrucht dragen

Ook in Jesaja 5 is het thema vrucht dragen. De Heere laat daar zien dat het niet aan Hem heeft gelegen. Hij had alle omstandigheden geschapen om goede vruchten voort te brengen. En daar wordt Israël keer op keer op aangesproken. Het volk beantwoordde en beantwoordt nog steeds niet aan het doel waarvoor de Heere God hen heeft geschapen. Dat betekent niet het einde van het volk. Deze Schriftgedeelten gaan er niet over of het volk al dan niet behouden zal worden. Dat lijdt in de Bijbel ook helemaal geen twijfel (Rom. 11:26).

Het thema is vrucht dragen. En deze Schriftgedeelten leren Israël en ons die o zo belangrijke les.

‘Zo brengt iedere goede boom goede vruchten voort en een slechte boom brengt slechte vruchten voort. Een goede boom kan geen slechte vruchten voortbrengen en een slechte boom kan geen goede vruchten voortbrengen.’ (Mat. 7:17, 18).

Wat ging en gaat er bij Israël fout? Dat antwoord lezen we kort en bondig in Romeinen 10:3:

‘Omdat zij immers de gerechtigheid van God niet kennen en een eigen gerechtigheid tot stand proberen te brengen, hebben zij zich niet aan de gerechtigheid van God onderworpen.’ (Rom. 10:3).

Daar zit het probleem. ‘Eigen gerechtigheid’. En die kan niets anders voortbrengen dan stinkende druiven.

De ware Wijnstok

Israël was een wijnstok, geplant in vruchtbare grond. En alle zorg werd eraan besteed om goede vruchten voort te brengen. Maar het volk bracht niets anders voort dan stinkende druiven. Gelukkig hoeven we het niet van dit volk te verwachten. De Heere Jezus spreekt:

‘Ik ben de ware Wijnstok.’

Israël, het volk, is slechts een schaduw, een beeld van de Ware. Hij alleen is de goede Boom, Die de goede vruchten voortbrengt. En ook onze vruchten en de vruchten van Israël zijn alleen goed als we ‘in Hem’ zijn en blijven.

‘Ik ben de Wijnstok, u de ranken; wie in Mij blijft, en Ik in hem, die draagt veel vrucht, want zonder Mij kunt u niets doen.’ (Joh. 15: 5).